

DROGA DO AKREDYTACJI I DALEJ

ROAD TO ACCREDITATION

Aleksander Böhm¹

Prof. dr hab. inż. arch.

Instytut Architektury Krajobrazu
Politechnika Krakowska

STRESZCZENIE

Autor artykułu w połowie lat 1990-ch, stojąc na czele grupy inicjatywnej złożonej z kolegów profesorów oraz asystentów Instytutu Architektury Krajobrazu na Wydziale Architektury w Politechnice Krakowskiej, działającego w ramach kierunku Architektura i Urbanistyka, wszczął był starania o utworzenie w tejże Uczelni, na tym samym Wydziale – kierunku Architektura Krajobrazu. Po bardzo trudnych latach starań, zostały one uwieńczone pełnym powodzeniem – wnioskowany i przygotowywany kierunek Architektura Krajobrazu stał się faktem i z każdym rokiem nabiera wyższej jakości. Ważnym i trudnym etapem na tym polu było ubieganie się – i po znacznych trudach uzyskanie – prawa do nadawania absolwentom tytułu zawodowego: magister inżynier architektury krajobrazu. Kolejnym wielkim krokiem w doskonaleniu młodego kierunku stało się dążenie do jego międzynarodowej akredytacji. Po kolejnej serii poważnych starań i zabiegów, w ostatnich dniach sukces ten został osiągnięty. Kierunek Architektura Krajobrazu na Wydziale Architektury w Politechnice Krakowskiej uzyskał międzynarodową akredytację ze strony EFLA – European Foundation for Landscape Architects, czyli Europejskiej Fundacji Architektury Krajobrazu.

ABSTRACT

Author of the article, in the middle of the 90', managing a initiating group composed of friends, professors and assistants of IAK on Department of Architecture at Cracow University of Technology, operating within course of Architecture and Urban Design, has started efforts to create on the CUT, on the same Department – course of Landscape Architecture. After very difficult years of effort, it was crowned with success – the inferred and prepared course of Landscape Architecture has become a fact and every year it presents higher quality. The important and difficult phase was competing – after many difficulties – to right of awarding by the professional title: MSc in Landscape Architecture. The

¹ Informacja o autorze na końcu artykułu / Note about author on the end of paper.

next step in improvement of the young course was aspiration of the international accreditation. After next number of efforts, the success was achieved few day ago. The course of Landscape Architecture at Department of Architecture on CUT has obtained international accreditation from EFLA – European Foundation for Landscape Architects.

I.

W dniach 21-22 listopada br. odbyło się w Brukseli doroczne Walne Zgromadzenie EFLA (European Foundation for Landscape Architects), która jest regionalnym oddziałem światowej organizacji IFLA (International Federation of Landscape Architects).

Jednym z punktów programu było ogłoszenie listy uczelni kształcących architektów krajobrazu, których program nauczania - w wyniku selekcji przeprowadzonej przez Komisję Edukacji - uzyskał akredytację EFLA na najbliższych 5 lat. W tym roku do grona kilkudziesięciu uczelni europejskich akredytowanych w poprzednich latach, dołączono 7 kolejnych - wśród nich Politechnikę Krakowską.

W ten sposób, niemal dokładnie w jedenastą rocznicę I Forum Architektury Krajobrazu (Kraków, 20.11.1998) zakończyły się trwające od 2007 roku starania, prowadzone pod patronatem Polskiego Stowarzyszenia Wykonawców Terenów Zieleni i Architektów Krajobrazu „Zieleń Polska”, które jako reprezentant naszego kraju w EFLA rekomendowało wniosek krakowskiej uczelni.

Akredytację EFLA można uzyskać w dwojaki sposób. Uczelnia ubiegająca się o to wyróżnienie może samodzielnie złożyć wniosek wprost do Komisji Edukacji EFLA, lub też może w jej imieniu zrobić to stowarzyszenie architektów krajobrazu, reprezentujące dany kraj jako członek EFLA. W pierwszym wypadku rozpatrzenie wniosku poprzedzone jest wizytacją szkoły przez przedstawicieli EFLA, w drugim wizytację zastępuje rekomendacja krajowego stowarzyszenia.

Polskich architektów krajobrazu w międzynarodowych organizacjach przez wiele lat reprezentował SARP – Stowarzyszenie Architektów RP. Jednakże z powodu nieuregulowanych składek i niedostosowania statutu w sprawach dotyczących architektów krajobrazu - zgodnie z celami IFLA i konstytucją EFLA – władze obydwu tych organizacji w czasie wspólnego posiedzenia w Malezji w roku 2007, zdecydowały o wygaśnięciu członkostwa SARP. W liście informującym o tym fakcie prezesa SARP, prezes IFLA – Diane Menzis z Nowej Zelandii - sugerowała skupienie się polskich architektów krajobrazu w jednym stowarzyszeniu, którego statut byłby zbieżny z memorandum Międzynarodowej Unii Architektów z roku 2006, w którym jednoznacznie stwierdzono odrębność zawodów architekta i architekta krajobrazu.

W kwietniu tego samego roku przybyła do Krakowa była prezes EFLA Teresa Andresen z Portugalii wraz czterema członkami prezydium. W Willi Decjusza odbyło się spotkanie z członkami Kapituły Polskich Architektów Krajobrazu, przedstawicielami SARP oraz Polskiego Stowarzyszenia Wykonawców Terenów Zieleni i Architektów Krajobrazu „Zieleń Polska” - założonego w roku 2004. Jego prezes - Marcin Gajda - został wówczas poinformowany o możliwości aplikowania o członkostwo w EFLA. Stosowne dokumenty zostały złożone w październiku, jednak mimo rekomendacji Prezydium EFLA, w Brukseli Walne Zgromadzenie odrzuciło wniosek „Zieleni Polskiej”. W marcu 2008 przyjechał do Polski Sekretarz Generalny EFLA Robert Holden z Wlk. Brytanii, który w czasie seminarium zorganizowanym przez Stowarzyszenie, zapoznał się z dynamicznym rozwojem kierunku studiów architektura krajobrazu na uczelniach państwowych w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Olsztynie, Lublinie i Szczecinie, a ostatnio także w Poznaniu. W listopadzie tego samego roku, ponowienie aplikacji zakończyło się przyznaniem „Zieleni Polskiej” statusu *Interim Membership* – członkostwa tymczasowego na 2 lata - bez prawa głosu. Uzyskanie pełnego członkostwa uwarunkowane wówczas zostało zmianą struktury

i statutu stowarzyszenia w taki sposób, aby wykonawcy terenów zieleni i architekci krajobrazu tworzyli w łonie „Zieleni Polskiej” dwie odrębne sekcje.

W ślad za decyzją o tymczasowym członkostwie, w marcu 2009 prezes Stowarzyszenia „Zieleń Polska” Marcin Gajda – zorganizował seminarium, na które zaprosił do Warszawy wiceprezesa EFLA ds. edukacji, Andreja Tutundzica z Serbii. W spotkaniu w rektoracie Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, poświęconym zasadom akredytacji programów nauczania, uczestniczyli członkowie Kapituły Polskich Architektów Krajobrazu, reprezentujący uczelnie publiczne kształcące kandydatów do tego zawodu.

Il. 1. Uczestnicy Walnego Zgromadzenia EFLA 21–22 listopada br. w Brukseli, gdzie podjęto decyzję o akredytacji Politechniki Krakowskiej i stałym członkostwie Stowarzyszenia Architektura Krajobrazu „Zieleń Polska”.; Od lewej: Marcin Gajda – były prezes Stowarzyszenia „Zieleń Polska”, Teresa Andresen – była prezes EFLA, Diane Menzis – prezes IFLA, Wojciech Januszczuk – obecny prezes Stowarzyszenia „Zieleń Polska”. Źródło. fot P. Murza

Pic. 1. Members of General Assembly of EFLA, 21–22 November 2009 in Brussel, where decision on accreditation of CUT and full membership of Association „Zieleń Polska” was made; From left: Marcin Gajda – former president of „Zieleń Polska”, Teresa Andresen – former president of EFLA, Diane Menzis – president of IFLA, Wojciech Januszczuk – present president of „Zieleń Polska”. Source: photo by P. Murdza

Il. 2. Uczestnicy Walnego Zgromadzenia EFLA 21–22 listopada br. w Brukseli, gdzie podjęto decyzję o akredytacji Politechniki Krakowskiej i stałym członkostwie Stowarzyszenia Architektura Krajobrazu „Zieleń Polska”.; Od lewej Aleksander Böhm – Politechnika Krakowska, Christine Bavassa – sekretarz EFLA, Fritz Auweck – prezes EFLA. Źródło. fot Jadwiga Zbrzeźna

Pic. 2. Members of General Assembly of EFLA, 21–22 November 2009 in Brussel, where decision on accreditation of CUT and full membership of Association „Zieleń Polska” was made; From left: Aleksander Böhm – CUT, Christine Bavassa – Secretary of EFLA, Fritz Auweck – president of EFLA. Source: photo by J. Zbrzeźna

Niedługo później Instytut Architektury Krajobrazu Politechniki Krakowskiej, przygotował wymagane dokumenty – podobne do dokumentacji kierunku nauczania opracowywanej dla potrzeb Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Istotną ich częścią, opracowaną przez prodziekan Wydziału Architektury PK Agatę Zachariasz, były informacje na temat prowadzonych studiów tzw. jednolitych, oraz wdrażanych równoległe – zgodnie z Kartą Bolońską – programów studiów inżynierskich i magisterskich. Dokumenty wraz z listem rekomendacyjnym Stowarzyszenia, zostały przesłane do siedziby EFLA w Brukseli. W ślad za tym, na życzenie wiceprezesa EFLA ds. Praktyki Zawodowej Nighela Thorne’a, sekretarz Stowarzyszenia, Piotr Murdza wysłał informację o przeprowadzeniu wymaganych korekt w statucie oraz zmianie nazwy na Stowarzyszenie Architektura Krajobrazu „Zieleń Polska”, a także o zmianie na stanowisku prezesa, którym w roku 2009 wybrany został Wojciech Januszczuk z Lublina. W dniu 22 listopada b.r. polski wniosek został wprowadzony

do programu Walnego Zgromadzenia EFLA, które głosami 17 „za”, 3 „przeciw” i 10 „wstrzymujących się” nadało SAK „Zieleń Polska”, status pełnego członkostwa.

Od roku 2010 Politechnika Krakowska będzie pierwszą polską uczelnią posiadającą akredytację EFLA, wśród 38 szkół europejskich, których spis zawiera poniższa tabela². Obok ożywienia międzynarodowej wymiany studentów, ułatwi to absolwentom kierunku architektura krajobrazu w PK zdobycie pracy zagranicą oraz uzyskanie członkostwa w europejskich stowarzyszeniach i izbach zawodowych.

Tab. 1. Wykaz 38 uczelni wyższych, które w roku 2010 będą posiadały akredytację EFLA.
Table 1. Specification of 38 universities, which are accredited by EFLA in 2010.

Kraj	Nazwa uczelni
Austria	Universität für Bodenkultur Wien
Belgia	Erasmus Hogeschool Brussel ISla Huy-Gembloux
Dania	University of Copenhagen Aarhus school of architecture
Estonia	Eesti Maaülikool, Tartu
Finlandia	Helsinki University of Technology, Department of Architecture
Francja	École nationale supérieure de la nature et du paysage, Blois ESAJ ENSP, Versailles Centre of Angers option Landscape
Grecja	The Aristotelean University of Thessaloniki
Hiszpania	Universitat Politècnica de Catalunya, Barcelona
Holandia	University of Applied Science, Van Hall Larenstein
Irlandia	University College Dublin
Islandia	Agricultural University, Iceland
Łotwa	Latvia University of Agriculture, Riga
Niemcy	Fachhochschule Nürtingen Geislingen Fachhochschule Osnabrück Hochschule Anhalt FH Leibniz Universität Hannover Technische Universität München
Norwegia	Norwegian University of Life Sciences, Ås The Oslo School of Architecture and Design
Polska	Politechnika Krakowska
Portugalia	Universidade de Évora Universidade de Trás-os-Montes e Alto Douro, Quinta de Prados Universidade do Algarve, Quinta de Prados Universidade do Porto Universidade Técnica de Lisboa
Szwajcaria	Ecole d'Ingénieurs HES de Lullier, Jussy Hochschule für Technik HSR, Rapperswill
Szwecja	Swedish University of Agricultural Sciences-Alnarp

² Opracowanie autora na podstawie: <http://europe.iflaonline.org/index.php/education/education-a-training/!stall/f1so>

Kraj	Nazwa uczelni
Wielka Brytania	Leeds Metropolitan University Manchester Metropolitan University
Włochy	Università degli Studi di Firenze Università degli Studi di Roma Università di Genova

II.

Środowisko polskich architektów krajobrazu chlubi się tradycją, sięgającą przełomu roku 1929 i 1930, kiedy to prof. Franciszek Krzywda Polkowski (1881–1949) zorganizował w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego pierwszy Zakład Architektury Krajobrazu i Parkoznawstwa³. Wyróżniającym się akcentem działalności na forum międzynarodowym, był udział Aliny Scholtzówny w Komitecie założycielskim IFLA w roku 1948.

W zmiennych losach architektów krajobrazu w powojennej Polsce przełomowym impulsem okazała się formalna reaktywacja tego zawodu w roku 1995⁴. W trzy lata później Rada Główna Szkolnictwa Wyższego ustanowiła ponownie kierunek studiów magisterskich architektura krajobrazu, który okresowo istniał w Polsce w latach 1988–1991. W ślad za tymi decyzjami Instytut Architektury Krajobrazu Politechniki Krakowskiej zorganizował w dniu 20 listopada 1998 roku I Forum Dydaktyczne, którego postulatem końcowym było wspólne opracowanie – przez środowisko PK i SGGW – tzw. „minimum programowego” dla odrodzonego kierunku studiów akademickich. Przygotowane tym sposobem minimum, zostało 29 kwietnia 1999 r., zatwierdzone przez RGSzW która również, dzięki staraniom prof. Józefa Nizioła z Politechniki Krakowskiej, ustaliła współczynnik kosztochłonności studiów na poziomie 2,5. Prezentacja przyjętego minimum, definiującego 50% realizowanego w danej uczelni programu, nastąpiło w dniach 14–16 października podczas II Forum Dydaktycznego, które miało już charakter międzynarodowy i odbyło się również w Krakowie. Zgromadziło ono 94 uczestników, wśród których znaleźli się przedstawiciele uczelni z Austrii, Czechosłowacji, Niemiec, Słowacji, Stanów Zjednoczonych, Wlk. Brytanii, Ukrainy i Węgier, a referat wprowadzający wygłosił Richard Stiles – Prezydent ECLAS (European Conference of Landscape Architecture Schools). Forum było ponadto dobrą okazją do poznania osiągnięć zagranicznych i doskonalenia własnych programów dydaktycznych, czego dodatkowym impulsem stały się niedługo później prace grup tematycznych ECLAS, w ramach unijnego programu LE:NOTRE. Uczestniczyło w nich wielu przedstawicieli polskich uczelni, a reprezentantem Polski w Komitecie Sterującym w latach 2002–2007 był Aleksander Böhm.

Proces rozszerzania oferty polskich uczelni – również niepublicznych – o studia na kierunku architektura krajobrazu, nabierał coraz większej dynamiki. Kolejne doroczne konferencje „Forum Architektury Krajobrazu” organizowane w różnych ośrodkach akademickich, stały się pożyteczną platformą wymiany doświadczeń nie tylko na polu dydaktyki, ale także badań naukowych i praktyki zawodowej⁵. Istotnym źródłem informacji i czynnikiem promocyjnym dla kształtującego się środowiska stały się periodyki. Aktualnie najważniejszym na tym polu jest kwartalnik „Architektura Krajobrazu”. Został utworzony i był

³ Więcej na ten temat m. innymi w: Michałowski, Andrzej. „The Polish School of Landscape Architecture”, w: „The Tradition of Training in Landscape Architecture In Poland”. Warszawa 1993; Böhm, Aleksander. „Architektura krajobrazu – jej początki i rozwój”. Kraków 1994; oraz Kosiński, Wojciech. „Pionierzy polskiej architektury krajobrazu”. TeKa Komisji Urbanistyki i Architektury, Oddział PAN w Krakowie, t.XXXX-XXXXI, Kraków 2008/2009 (w druku).

⁴ „Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie klasyfikacji zawodów dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania.” Dz.U.95r. Nr.40. poz.253.

⁵ Informacje na temat kolejnych konferencji zawiera wydawnictwo: „Międzynarodowy Kongres Polskich Architektów Krajobrazu” - Kraków 20-22 września 2007 w: Czasopismo Techniczne z.119/2007

prowadzony przez prof. Alinę Drapelę–Hermansdorfer od roku 2001 w Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Po reorganizacji tej uczelni, dzięki której powstał funkcjonujący obecnie Uniwersytet Przyrodniczy – funkcję redaktor naczelnej przejęła i piastuje aktualnie prof. Zuzanna Borcz. Ważną rolę medialną odgrywa też regularnie ukazujący się biuletyn internetowy Zieleni Polskiej. W czasie VIII Forum odbywającego się w roku 2005 w Olsztynie, z inicjatywy Jacka Rybarkiewicza z Politechniki Śląskiej, podjęto decyzję o utworzeniu Kapituły Polskich Architektów Krajobrazu, skupiającej pod przewodnictwem Aleksandra Böhma reprezentantów wszystkich uczelni publicznych prowadzących studia w tym zawodzie.

Il. 3. Rozmieszczenie uczelni kształcących architektów krajobrazu. Studia inżynierskie i magisterskie – czarna kropka, studia inżynierskie – biała kropka. Źródło: Przemysław Wolski, Polska architektura krajobrazu w roku 2009, w: *Architektura Krajobrazu*, 2/2009

Pic. 3. Localization of universities teaching landscape architecture. Master's (black dot) and Engineer's (white dot) studies. Rozmieszczenie uczelni kształcących architektów krajobrazu. Source: Przemysław Wolski, Polska architektura krajobrazu w roku 2009, in: *Architektura Krajobrazu*, 2/2009

Rosnąca liczba absolwentów, przedłużające się procedury prawne w sprawie ich tytułu zawodowego, niezadowolające relacje z Izbą Zawodową Architektów i Izbą Zawodową Urbanistów, jak również trudności w uzyskiwaniu stopni naukowych i tytułu naukowego w specjalności architektury krajobrazu – która nie posiada statusu dyscypliny naukowej – wyznaczały kolejne cele przed środowiskiem polskich architektów krajobrazu.

Wieloletnie starania podejmowane przez władze uczelni – SGGW w Warszawie, Politechniki Krakowskiej i Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu – jak również przez Stowarzyszenie „Zieleń Polska”, zaowocowały ostatecznie pod koniec roku 2008, w po-

staci rozporządzenia⁶ wprowadzającego tytuł zawodowy inżyniera architekta krajobrazu dla absolwentów I stopnia studiów oraz tytuł magistra inżyniera architekta krajobrazu, dla absolwentów II stopnia studiów na kierunku architektura krajobrazu.

Uzyskanie statusu dyscypliny naukowej dla architektury krajobrazu jest wciąż uzależnione od liczebności środowiska⁷. Sytuacja ta może wkrótce ulec zmianie, gdyż między rokiem 2000 a 2006 liczba studentów kierunku architektury krajobrazu wzrosła ponad czterokrotnie. Według danych z roku 2009, studia na tym kierunku prowadzone są w 17 uczelniach w Polsce (9 publicznych i 8 niepublicznych), które łącznie na pierwszym i drugim stopniu nauczania kształcą od ok. 30 do ok. 120 studentów na każdym roku studiów⁸. Tymczasem jednak stan kadry samodzielnych pracowników naukowych pozwala na przeprowadzanie przewodów habilitacyjnych jedynie w Radzie Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej, gdzie kandydaci mogą uzyskać stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk technicznych, w dyscyplinie architektura i urbanistyka, w specjalności architektura krajobrazu.

Il. 4. Delegacja polska odbierająca członkostwo Interim Membership w listopadzie 2008. Od lewej: Prezes EFLA Fritz Auweck, sekretarz Stowarzyszenia Piotr Murdza, prezes Stowarzyszenia Wojciech Januszczyk, członek delegacji Jadwiga Zbrzeźna, Sekretarz Generalny EFLA Robert Holden. Ten ostatni, przedstawiciel Anglii, to znakomita osobowość, wielki orędownik otwarcia Europy Wschodniej, w pierwszym rządzie Polski dla Europejskich struktur zawodowych, naukowych i dydaktycznych na polu Architektury Krajobrazu. Źródło: fot. autora

Pic. 4. Polish delegation retrieving interim membership in November 2008. From left side: President of EFLA Fritz Auweck, Secretary of Association Piotr Murdza, President of Association Wojciech Januszczyk, member of delegation Jadwiga Zbrzeźna, General Secretary of EFLA Robert Holden. The last one, representative of Great Britain is great a personality, great follower of opening Eastern Europe, firstly Poland for European professional, scientific and educational structures in field of Landscape Architecture. Source: photo by author

Il.5 Uroczyste podpisanie członkostwa Stowarzyszenia „Zieleń Polska” w EFLA. Odbieranie członkostwa Interim Membership, w listopadzie 2008. Od lewej: Prezes Stowarzyszenia – Wojciech Januszczyk, Prezes EFLA – Fritz Auweck, Sekretarz Generalny EFLA – Robert Holden. Źródło: fot. Jadwiga Zbrzeźna

Pic. 5. Ceremonial sign under membership of Association „Zieleń Polska” in EFLA and retrieving Interim Membership in November 2008, From left side: President of Association – Wojciech Januszczyk, President of EFLA – Fritz Auweck, General Secretary of EFLA – Robert Holden. Source: photo by Jadwiga Zbrzeźna

W ramach Międzynarodowego Kongresu Polskich Architektów Krajobrazu, zorganizowanego przez Instytut Architektury Krajobrazu w Krakowie w dniach 20–22 września 2007,

⁶ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2008 roku w sprawie rodzajów tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie

⁷ Takie stanowisko zajmują członkowie Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z którymi podejmowano rozmowy

⁸ Wg. Wolski, Przemysław. „Polska architektura krajobrazu w roku 2009”, w: Architektura Krajobrazu, 2/2009.

prezes Stowarzyszenia Zieleni Polska Marcin Gajda przedstawił propozycję połączenia w łonie tego stowarzyszenia lokalnych organizacji architektów krajobrazu działających w różnych regionach Polski.

Propozycja ta argumentowana była istniejącym zapleczem administracyjnym jak również rozpoczętymi już staraniami o członkostwo w EFLA, gdzie każdy kraj europejski może być reprezentowany tylko przez jedną organizację. Odmienne stanowisko zajęli Koledzy z SGGW, skłaniający się ku kontynuacji współpracy z SARP-em. Z kolei przedstawiciele Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, sugerowali utworzenie stowarzyszenia skupiającego tylko architektów krajobrazu – bez wykonawców. Koncepcję tę poparli uczestnicy XI Forum, które odbyło się w roku 2008 w Poznaniu, a prace zmierzające od realizacji tego postulatów podjął prof. Andrzej Drabiński. I Walny Zjazd Delegatów nowego Stowarzyszenia Polskich Architektów Krajobrazu – SPAK – odbył się we Wrocławiu w czasie XII Forum, zorganizowanego jako jeden z paneli międzyuczelnianej konferencji p.t. „Krajobrazu Europy”.

Il.7. Seminarium Stowarzyszenia Architektury Krajobrazu w Sali Kryształowej SGGW w Warszawie, marzec 2009. Źródło. fot J. Zbrzeźna

Pic.7. Seminary of SPAK in Cristal Room of SGGW in Warsw, March 2009. Source: photo by J. Zbrzeźna

Il.8. Spotkanie przedstawiciela Komisja Edukacji EFLA – Anderji Tutundzica z Kapitułą Polskiej Architektury Krajobrazu w rektoracie SGGW , w czasie którego przedstawił zasady akredytacji, marzec 2009. Źródło. fot J. Zbrzeźna

Pic.8.Meeting of representative of EFLA – Andrei Tutundzic with Chapter of Polish Landscape Architecture in rectory of SGGW, where rules of accreditation were presented, March 2009. Source: photo by J. Zbrzeźna

Należy wierzyć, iż różne struktury stowarzyszeniowe, wokół których mogą obecnie skupiać się absolwenci architektury krajobrazu, doprowadzą w nieodległej przyszłości do takiej formy organizacyjnej, która umożliwi prawną ochronę zawodu. Jest to tym bardziej możliwe, że w naszym gronie są osoby należące równocześnie do SARP, Zieleni Polskiej, SPAK, i TUP (Towarzystwa Urbanistów Polskich). Pierwszym krokiem w stronę prawnej ochrony zawodu jest powołanie izby, posiadającej kompetencje nadawania uprawnień do samodzielnych czynności projektowych i wykonawczych. W krajach europejskich sytuacja pod tym względem jest zróżnicowana. Najczęściej funkcjonuje model jednej izby, skupiającej architektów, urbanistów, architektów krajobrazu i architektów wnętrz. W Polsce zastosowanie takiego rozwiązania jest mało prawdopodobne, gdyż od lat istnieją odrębne izby architektów i urbanistów, których statuty – zwłaszcza w przypadku architektów – nie dopuszczają istnienia sekcji dla przedstawicieli zawodu pokrewnego. Jak tego dowodzą przykłady SARP i TUP, powstanie izby zawodowej redukuje rolę sto-

warzyszeń. Do tego momentu są one wszakże swoistym inkubatorem oraz płaszczyzną koordynacji lobbingu, niezbędnego dla ustawy sejmowej w sprawie izby zawodowej.

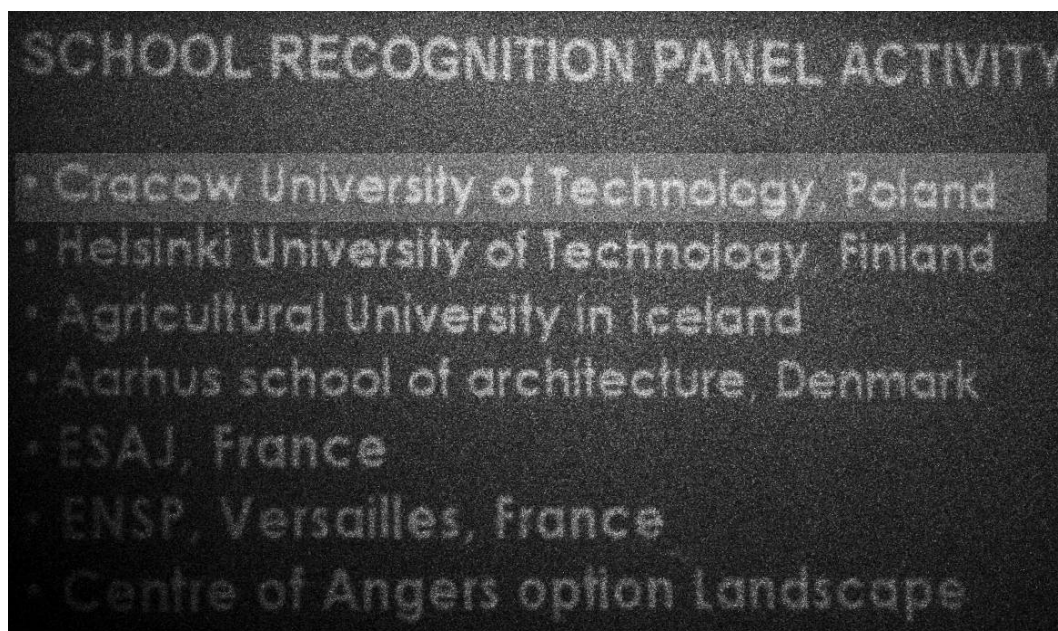
II.9. Seminarium Stowarzyszenia „Zieleń Polska”, SGGW w Warszawie 29.08.2009. Prezes Stowarzyszenia – Wojciech Januszczak prezentuje zakres działania Stowarzyszenia oraz cele i zasady członkostwa w EFLA. Źródło: fot. Jadwiga Zbrzeźna

Pic.9. Seminar of Association „Zieleń Polska”, SGGW in Warsaw 29.08.2009. President of Association – Wojciech Januszczak presents extent of activity of the Association and goals, rules of membership in EFLA. Source: photo by: Jadwiga Zbrzeźna.

II.10. Seminarium Stowarzyszenia „Zieleń Polska”, SGGW w Warszawie 29.08.2009. Spotkanie członków Stowarzyszenia z red. naczelnym czasopisma „TOPOS” Robertem Schaferem. Źródło: fot. J. Zbrzeźna

Pic.10. Seminar of Association „Zieleń Polska”, SGGW in Warsaw 29.08.2009. Meeting of members with Head Editor of journal „TOPOS” – Robert Schafer. Source: photo by: Jadwiga Zbrzeźna.

II.11 Ekran z listą rankingową uczelni akredytowanych przez Komisję ds. Edukacji EFLA w listopadzie 2009. Zauważmy pierwszą lokatę PK – Politechniki Krakowskiej! Skład komisji rankingowej: Andreja Tutundzic – przewodniczący, Pol Ghekiere (Belgia), Juan J. Galanvitas (Hiszpania), Marc Claramunt (Francja), Kathryn Moore (Wlk. Brytania), Paolo Marques (Portugalia), Jeppe A. Andersen (Dania), Clare Littlewood (Włochy). Źródło: fot. autora

Pic.11 Screen with ranking of accredited universities by Commission of Education EFLA in November 2009. We can notice the first place of CUT! Roster of ranking commission: Andreja Tutundzic – Chairman, Pol Ghekiere (Belgium), Juan J. Galanvitas (Spain), Marc Claramunt (France), Kathryn Moore (Great Britain), Paolo Marques (Portugal), Jeppe A. Andersen (Denmark), Clare Littlewood (Italy). Source: photo by author

ROAD TO ACCREDITATION

I.

On the 21st and 22nd November 2009, in Brussels, annual General Assembly of EFLA (European Foundation for Landscape Architects), which is regional division of world organization IFLA (International Federation of Landscape Architects), took place. One of the points in schedule was announcing the list of universities educating landscape architects, whose curriculum obtained accreditation of EFLA for the next 5 years, on result of selection carried out by Commission of Education. This year, the group of few dozen European universities accredited in previous years, was extended by another 7 – with Cracow University of Technology.

In this way, almost in the 11th Anniversary of the 1st Forum of Landscape Architecture (Cracow, 20th November 1998), continued since 2007 year, efforts under patronage of Association of Landscape Architecture “Zieleń Polska”, which recommended the application as a representative of Poland in EFLA.

Accreditation of EFLA can be obtained in two ways. The university applying for this distinction can individually apply directly to Commission of Education EFLA, or can apply through Association of Landscape Architecture, representing our country as member of EFLA. In the first case, consideration of the application is predicted by inspection of the school by representatives of EFLA; in the second case, the inspection is substituted by recommendation of the national association.

The representative of Polish landscape architects in international organizations, through many years, was SARP. However, due to unrepaid contributions and incongruous state in matter of landscape architecture – according to IFLA objectives and EFLA constitution – authorities of both organizations, during common meeting in Malaysia 2007, decided on expiration of membership of SARP. In the letter informing on this fact addressed to president of SARP, the executive chairman of IFLA – Diane Menzis from New Zealand – suggested inviting Polish landscape architects in one association, whose statute would be convergent with the memorandum of UIA from year 2006, when autonomy of professions of architect and landscape architect was definitely confirmed.

In April 2006, Teresa Andersen, former president of EFLA from Portugal, came to Cracow with four members of presidium. The meeting with members of Polish Chapter of Landscape Architects, representatives of SARP and Association of Landscape Architects “Zieleń Polska” – established in year 2004 – took place in villa of Decius. The president – Marcin Gajda – was informed about possibility of application for membership in EFLA. Appropriate documents have been prepared until October, but apart from recommendation of presidium of EFLA in Brussel, General Assembly refused the application. In March 2008, Polish General Secretary of EFLA, Robert Holden from Great Britain, came to Poland and during seminar organized by the association, he acknowledged with dynamic development of the course of studies (Landscape Architecture) on public universities in Warsaw, Cracow, Wrocław, Olsztyn, Lublin and Szczecin, and recently also in Poznań. In November 2008, reapplication resulted in awarding the association “Zieleń Polska” by status of *Interim Membership* for 2 years – without the right to vote. Achieving full membership is conditioned by change of structure and statute of association in such way, that contractors of green areas and landscape architects create within “Zieleń Polska” two separate sections.

Following the decision on temporary membership, in March 2009, President of “Zieleń Polska” Marcin Gajda – organized seminar in Warsaw, where he invited vice-president of EFLA for education, Andrei Tutundzic from Serbia.

During meeting in the rectory of SGGW, devoted to rules of accreditation of educational programs, participated members of Polish Chapter of Landscape Architects, representing public universities educating candidates to this profession.

Soon after the Institute of Landscape Architecture CUT, prepared required documents – similar to documentation of the course elaborated for Polish Commission of Accreditation. The important part, prepared by Pro-dean of Department of Architecture CUT, Agata Zachariasz, was information on so called uniform studies and introduced simultaneously – according to Bologna Charter – programs of master's and engineer's studies. The documents, with letter of recommendation from Association, was sent to EFLA in Brussel. Afterwards, for request of vice-president of EFLA for Professional Practice – Nighel Thorn, the Secretary of Association – Piotr Murdz sent information about necessary adjustments in statute and about change of name for Association of Landscape Architecture "Zieleń Polska", and also about change on the position of President, who was chosen in 2009 in person of Wojciech Januszczyk from Lublin. On 22nd November 2009, Polish application was introduced to program of General Assembly of EFLA, which with the proportion of 17–"positive", 3–"negative" and 10 "suspending", awarded SAK "Zieleń Polska" by the status of full membership.

Since 2010, CUT will be the first Polish university with accreditation of EFLA, among 38 European schools presented in Table 1. Besides animation of international exchange of students, it is going to facilitate graduates of course Landscape Architecture of CUT applying for job abroad and obtaining membership in European associations and professional chambers.

II.

The environment of Polish landscape architects is proud of tradition dated on the turn of year 1929 and 1930, when professor Franciszek Krzywda Polkowski (1881–1949) organized in SGGW the first Institute of Landscape Architecture and Parks⁹. The distinguishing element of activity on international forum, was participation of Alina Scholtzówna in foundation committee of IFLA in 1948.

In changeable lots of landscape architects in post-war Poland, crucial impulse was formal reactivation of this profession in year 1995¹⁰. Three years later, General Council of Polish Education re-established the Master's course in landscape architecture, which temporarily existed in Poland in period 1988 - 1991. After mentioned decisions, Institute of Landscape Architecture, CUT, organized on 20th November 1998, the I Forum of Education, where the final postulate was common elaboration by environment of CUT and SGGW – so called "program minimum" for the reborn course of high education. The prepared minimum was on the 29th April 1999 confirmed by RGSzW, which thanks to efforts of professor Józef Nizioł, CUT, set the level of maximum cost of studying at 2,5. Presentation of accepted minimum, defining 50% of realized in particular university program took place on 14–16 October during II Forum of Education, which has already international character and took place also in Cracow. It gathered 94 members, with representatives of Austria, Czech Republic, Germany, Slovakia, United States, Great Britain, Ukraine and Hungary, and introductory paper was presented by Richard Stiles – President of ECLAS (European Conference of Landscape Architecture Schools). The forum was also good occasion to get acquainted with international achievements and improvement of own

⁹ More on this matter in: Michałowski, Andrzej. „The Polish School of Landscape Architecture”, in: „The Tradition of Training in Landscape Architecture In Poland”. Warsaw 1993; Böhm, Aleksander. „Architektura krajobrazu – jej początki i rozwój”. Cracow 1994; and Kosiński, Wojciech. „Pionierzy polskiej architektury krajobrazu”. Brief of Commission of Architecture and Urban Design, Division of PAN in Cracow, vol. XXXX-XXXXI, Cracow 2008/2009 (in print).

¹⁰ „Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie klasyfikacji zawodów dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania.” Dz.U.95r. Nr.40. poz.253.

educational programs, which has also additional impulse of later works of thematic groups ECLAS, within EU program LE:NOTRE. Participation of many representatives of Polish universities – representative of Poland in the Steering Committee in period 2002–2007, was Aleksander Böhm.

Process of improvement of Polish universities offer – also private – with the course of Landscape Architecture was more and more dynamic. The next annual conference “Forum of Landscape Architecture” organized in different academic centres, became an useful platform for exchange of experiences, not only in the field of education, but also scientific research and professional practice.¹¹ The important source of information and promotional factor for developing environment were periodicals. Presently, the most important in this field is quarterly journal „Architektura Krajobrazu”. It was established and managed by professor Alina Drapella–Hermansdorfer since 2001 on Agricultural Academy in Wrocław. After reorganization of the university, the Wrocław University of Environmental and Life Sciences was established – the position of Head Editor is occupied by professor Zuzanna Borcz. The important role plays also regularly coming out internet bulletin of “Zieleń Polska”. During VII Forum in Olsztyn, 2005, On initiative of Jacek Rybarkiewicz from Silesian University of Technology (SUT), decision on establishment of Chapter of Polish Landscape Architects, converging under leadership of Aleksander Böhm representatives of all public universities teaching this course.

Increasing number of graduates, prolonged legal procedures in matter of their professional title, unsatisfactory relations with Chamber of Architects and Chamber of Urban Planners, as well as difficulties in obtaining scientific titles, particularly in landscape architecture – which does not have status of scientific discipline – set another objectives for environment of Polish landscape architects.

Long-term efforts of authorities of – SGGW in Warsaw, CUT and the Wrocław University of Environmental and Life Sciences – as well as Association “Zieleń Polska”, resulted finally at the end of 2008, in the decree¹² introducing professional title of Engineer Landscape Architect for graduates of I degree studies and title of Engineer Landscape Architect for graduates of II degree studies on Landscape Architecture course.

Obtaining status of scientific discipline for landscape architecture is still dependent on manpower of the environment¹³. The situation can change soon, because between year 2000 and 2006, the number of students of landscape architecture has increased four times. According to data from 2009, studies on this course are taught on 17 universities in Poland (9 public and 8 private), which educate around 30 –120 students each year, on the 1st and 2nd degree aggregate.¹⁴ Meanwhile, number of independent scientists allows to complete doctoral courses only on CUT, where candidates can be awarded by doctoral degree in technical sciences, in discipline of architecture and urban design, in specialization of landscape architecture.

Within the International Congress of Polish Landscape Architects, organized by Institute of Landscape Architecture in Cracow, on the 20-22 September 2007, the President of Association “Zieleń Polska” – Marcin Gajda, presented proposal of fusion between local organizations of landscape architects form different regions of Poland.

The proposal is proved by the existing administrative infrastructure, as well as initiated aspiration for membership in EFLA, where every European country can be represented only by one organization. Different attitude was presented by Colleagues from SGGW, inclining towards continuation of cooperation with SARP. Representatives of the Wrocław

¹¹ Information on next conference is included in publication: „Międzynarodowy Kongres Polskich Architektów Krajobrazu” - Cracow 20-22 September 2007 in: Czasopismo Techniczne no. 119/2007

¹² Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2008 roku w sprawie rodzajów tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie

¹³ Such approach present interviewed members of General Council of Science and High Education

¹⁴ Wg. Wolski, Przemysław. „Polska architektura krajobrazu w roku 2009”, in: Architektura Krajobrazu, 2/2009.

University of Environmental and Life Sciences suggested establishment of association only for landscape architects – without contractors. This concept was supported by participants of XI Forum, which took place in 2008 in Poznań, and works for realization of this postulate have been initiated by professor Andrzej Drabiński. The I General Assembly of Delegates of the new Association of Polish Landscape Architects (SPAK) took place in Wrocław during XII Forum, organized as one of panels of inter-university conference „Krajobrazy Europy”.

It should be believed, that different structures of associations, available for gathering graduates of landscape architecture, lead to such organization, which facilitates legal protection of the profession. It is possible, there are members of our environment participating equally in SARP, Zieleń Polska, SPAK and TUP. The first step towards legal protection of the profession is establishment of the professional chamber, possessing competences of awarding by professional authorization for design and contracting activities. In European countries, the situation is differentiated. Most often, there is a model of single chamber gathering architects, urban designers, landscape architects and interior architects. Such solution would be impossible in Poland, because there are separated chambers of architects, urban designers, for years, and its statutes – particularly in case of architects – do not allow presence of sections for representatives of similar professions. The case of SARP and TUP proves, that establishment of professional chamber reduces role of associations. By the moment, they are a kind of incubator and area of coordination of lobbying, indispensable for parliamentary legal act in matter of the professional chamber.

BIBLIOGRAFIA

- [1] Böhm A. *Architektura krajobrazu – jej początki i rozwój*,. Kraków 1994.
- [2] <http://europe.iflaonline.org/index.php/education/education-a-training/1stall/f1so>
- [3] Kosiński W. „*Pionierzy polskiej architektury krajobrazu*,. Teza Komisji Urbanistyki i Architektury, Oddział PAN w Krakowie, t. XXXX–XXXXI, Kraków 2008/2009 (w druku).
- [4] Michałowski A. The Polish School of Landscape Architecture, w: *The Tradition of Training in Landscape Architecture In Poland*,. Warszawa 1993.
- [5] *Międzynarodowy Kongres Polskich Architektów Krajobrazu - Kraków 20–22 września 2007*, Red.: Kosiński, Wojciech oraz: Zachariasz, Agata; Kowalski, Przemysław; Sykta, Izabela, Tokarczuk, Tatiana. Czasopismo Techniczne z. 10 (rok 104), Architektura z. 5-A/2007.
- [6] *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie klasyfikacji zawodów dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania*, Dz.U.95 r. Nr.40. poz.253. Warszawa 1995.
- [7] *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2008 roku w sprawie rodzajów tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie*, Warszawa, 2008.
- [8] Wolski P. Polska architektura krajobrazu w roku 2009, w: *Architektura Krajobrazu*, 2/2009.

O AUTORZE

Prof. zw. dr hab. inż. arch. Aleksander Böhm absolwent Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej, związany z tym wydziałem niezmiennie od 1961 roku poprzez wszystkie szczeble kariery akademickiej. Oprócz badań naukowych i nauczania architektonicznego, autor szeregu wybitnych projektów i realizacji architektonicznych. W latach 1989 – 1992 Główny Architekt Miasta Krakowa. W latach 2003–2006 Prorektor Politechniki Krakowskiej. Dyrektor Instytutu Architektury Krajobrazu WAPK, twórca kierunku Architektura Krajobrazu w WAPK.

AUTHOR'S NOTE

Prof. zw. dr hab. inż. arch. Aleksander Böhm graduate of Department of Architecture on CUT, connected with the department since 1961 through all levels of his academic career. Except scientific research and teaching of architecture, author of many distinguished architectural projects and realizations. In period of 1989 – 1992 the Head Architect of the city of Cracow. In years 2003–2006 Pro-rector of CUT. Director of Institute of Landscape Architecture WAPK, founder of the course of Landscape Architecture at WAPK.